

Vážený přítel,

naše zimní číslo bych nazvala číslem výzkumů a průzkumů. Hned tři články jsou věnovány této záslužné práci, kterou její organizování a následné vyhodnocování zajišťuje. Vede nás to k zamyšlení, co nám mohou a mají tyto průzkumy ukázat a kam nás případně mohou nasměrovat. V tomto čísle jim věnujeme 39 stránek, tj. více než třetinu čísla.

Vydejme se tedy po obsahu našeho čísla. První přehledová studie uvádí do světa informační architektury, ale především dokumentů, k jejichž definování vede několik teoretických přístupů. Text členěný do čtyř částí nabízí vysvětlení samotného významu teorie dokumentů, přehled výzkumných směrů minulých (které reprezentují zejména dvě osobnosti – Paul Otlet a Suzanne Brietová) a současných, vycházejících z filozofie a lingvistiky. Jsou předkládány teorie a koncepty z informační vědy, které se soustřeďují na procesy bibliografické kontroly, informační architektury a informačního managementu.

Prvním průzkumem, jehož výsledky vám předkládáme, je průzkum zaměřený na prestiž knihovnického povolání ve srovnání s ostatními vybranými profesemi, obraz knihoven v očích české veřejnosti, jejich důvěryhodnost jakožto informační instituce či důvěryhodnost informačních zdrojů, které knihovny poskytují, dále na jejich komunitní roli. Odpovědi respondentů přinesly nejednu zajímavou skutečnost, jak se sami můžete přesvědčit.

Další, tentokrát slovenský příspěvek patří do oblasti vědecké a odborné komunikace ve formě publikování vědeckých a odborných děl, různého vnímání role autora při publikování. Autor se zabývá především agendou evidence publikační činnosti, vysvětluje význam standardní taxonomie CRediT.

Následující příspěvek informuje o letošním daru, který obdrželo Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR. Jde o padesát svazků starých tisků či tisků 19. a 20. století z knižní pozůstalosti nedávno zesnulých manželů, lékařů Františka a Mileny Kornalíkových. Původ sbírky je ale starší a lze ho vysledovat až k rodičům výše zmíněných majitelů. Sběrka obsahuje nejen lékařskou a přírodovědnou literaturu, ale také náboženské spisy, díla antických autorů a mnohé další. Nejstarší tisk pochází z roku 1536 a nejmladší kniha byla vydána asi mezi lety 1901–1906. Z nejzajímavějších svazků je nutné zmínit např. konvolut opatřený razítkem zednářské lóže – *Bibliothek der Vereinten Logen zu Rostock* a skládající se ze tří alchymistických tisků. Kornalíkovy knihy budou odborně zpracovány a zpřístupněny čtenářům ve studovně ORST NK ČR.

Navazujeme zprávou z kvalitativního výzkumného šetření *Čtenářství v době pandemie*. Výzkum se zaměřil na mediální chování české populace starší 15 let v důsledku koronavirové pandemie v roce 2021. V tomto šetření odpovídali mimo jiné rodiče dětí ve

věku 6–19 let na otázky týkající se online výuky a trávení volného času jejich dětí. Četly děti více nebo byly ve svém volném čase raději u počítače? Co dětem nejvíce chybělo? Závěry šetření jsou uvedeny v tomto článku.

Již tradičně přináší náš časopis výsledky dalšího *průzkumu mzdové, věkové a vzdělanostní struktury pracovníků knihoven*, který se uskutečňuje pravidelně od roku 1998. Průzkumy se opakují v pětiletých intervalech a umožňují sledovat změny v zaměstnanecké struktuře v knihovnách. Zjišťuje se například věk, pohlaví a vzdělání pracovníků knihoven, jejich jazykové vybavení, věrnost instituci apod., ale také potřeba rekvalifikace pracovníků knihoven, rozložení na jednotlivých pozicích, mzdy atd. Jednotlivá periodická šetření se mimo stálý základ věnují vždy i dalším tématům, která se podle potřeby proměňují. Tentokrát to byly otázky zjišťující nejžádanější témata pro vzdělávání knihovníků.

Na stránkách našeho časopisu také rádi přinášíme – formou medailonku – blahopřání paní profesorce Jele Steinerové k jejímu životnímu jubileu. Za redakci jí děkujeme za práci, kterou vykonala i pro náš časopis a za výbornou spolupráci. Přejeme hlavně pevné zdraví a mnoho profesních úspěchů.

Tentokrát vám přinášíme dvě recenze. První je od stolu doc. Richarda Papíka a upozorňuje na slovenskou monografii *Od vyhľadávania informácií k objavovaniu nových znalostí*. Vyhledávejme a objevujme tedy i my nové informace a znalosti.

Druhá recenze (autorka Anna Machová) informuje o publikaci *Brána moudrosti otevřená: Knihy a knihovny broumovského kláštera*, a vlastně nejen o této publikaci, ale také o dalších výsledcích několik let trvající práci na rozsáhlém výzkumném úkolu zahrnujícím také výzkum knižního fondu kláštera Rajhrad (oba patří k dědictví benediktinského řádu u nás) a další aktivity.

Číslo uzavírají tradiční rubriky: *Tipy z Knihovny knihovnické literatury*, prostřednictvím nichž se vám snažíme představovat nové zajímavé tituly, které obohacují fond této naší ojedinelé odborně zaměřené knihovny. *Novinky zahraniční knihovnické literatury* přináší referáty článků z francouzského časopisu *Ar(abe)sques*, vydávaného francouzskou vysokoškolskou bibliografickou agenturou Abes. Články v tomto čísle se převážně zaměřují na služby této agentury knihovnám (např. pro usnadnění tvorby autoritních záznamů), obecně na proměny knihovnických katalogů, na téma propojených a velkých dat (souvisejících s tzv. *bibliografickou tranzicí – bibliografickým přechodem*), pojednávají také o tématech otevřeného přístupu a otevřené vědy a možnostech a výsledcích spolupráce vysokoškolských knihoven a konsorcií s dalšími knihovnami, především s Francouzskou národní knihovnou (spoluvytváření dat na národní úrovni) ad.

Za redakci vám všem děkuji za spolupráci. Přeji hlavně hodně zdraví a štěstí a těším se na vaše příspěvky. Připomínám termíny uzávěrek Knihovny: knihovnické revue <https://knihovnavue.nkp.cz/termíny> a Knihovny plus <https://knihovnaplus.nkp.cz/termíny>.

Krásný rok 2022!

Renáta Salátová